

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21
Academic Administration for Educational Excellence of School Administrators
in the 21st Century

ทิพวรรณ จันทร์ลาภ

Tipawan Janlap

ศรุติพงศ์ ภูวชรรณนที

Saruthipong Bhuwatvaranon

มัจฉินทร์ ผลกล้า

Mudchalin Pholkla

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Songkhla Rajabhat University

E-mail : 67g180004@parichat.skru.ac.th

Received: 10 November 2025; Revised: 25 December 2025; Accepted: 31 December 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์บริบทและความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 รวมถึงศึกษาบทบาทและสมรรถนะที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศต้องอาศัยการบูรณาการหลายองค์ประกอบ โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบบริหารเชิงองค์รวมที่เชื่อมโยงกัน

ผู้เขียนได้ค้นพบองค์ความรู้โมเดลการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 6 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผนด้านวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา 4) การนิเทศการจัดการศึกษา 5) การวัดผลและประเมินผล และ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในจากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องทำอย่างบูรณาการและเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบทางวิชาการเข้าด้วยกัน ได้แก่ การวางแผนวิสัยทัศน์ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศ การประเมินผล ระบบประกันคุณภาพ และภาวะผู้นำเชิงวิชาการความเป็นเลิศไม่ได้เกิดจากการพัฒนาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่เกิดจากการทำงานร่วมกันของทุกมิติ ทั้งกลยุทธ์ บุคลากร กระบวนการ และผลลัพธ์ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ให้สูงขึ้น ผู้บริหารควรส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ใช้ข้อมูลจริงในการตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพื่อให้การบริหารงานวิชาการตอบโจทย์ความต้องการของสังคมต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ความเป็นเลิศ, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This academic article aims to present a model of academic administration, analyze the context and educational changes in the 21st century, and examine the roles and competencies that school leaders should possess to enhance student quality. Achieving excellence in academic administration requires the integration of multiple components, focusing on creating a holistic and interconnected management system.

The author identified a model of academic administration toward excellence for 21st-century educational administrators, consisting of six key components: academic planning, school-based curriculum development, learning management, educational supervision, measurement and evaluation, and the development of an internal quality assurance system. The findings indicate that academic excellence must be achieved through an integrated and systematic approach that links all academic components. Excellence does not result from the development of a single aspect alone, but from the coordinated interaction of strategy, personnel, processes, and outcomes. Therefore, administrators should promote a culture of collaborative learning, use evidence-based data in decision-making, and encourage stakeholder participation to enhance learner quality and respond to future societal needs.

Keywords: Academic Administration, Excellence, 21st Century

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจเป็นแนวทางการบริหารที่เน้นการเสริมสร้างทักษะสำคัญในโลกอนาคต การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเพื่อความสำเร็จในอนาคต ผู้บริหารจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการผลักดันและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนให้กับระบบการศึกษาในยุคปัจจุบัน ที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี หรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริหารวิชาการ วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และเสนอการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ อำนวย มีราคา และคณะ (2568: 3097-3099)

การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกของเทคโนโลยีและนวัตกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษา เพื่อเตรียม

ความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการดำเนินชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัย ทันกับ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบที่จะบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย จึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ พิกุล นามสูง (2565: 1)

“การบริหารงานวิชาการ” ได้รับการยอมรับว่าเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและยกระดับสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ อย่างยั่งยืน การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศคือการบริหารงานวิชาการการยกระดับคุณภาพการศึกษา และขับเคลื่อน สถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศอย่างมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการที่ไม่เพียงมีประสิทธิภาพเชิงระบบ แต่ยังนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งในด้านผู้เรียน บุคลากร และ องค์กรโดยรวมเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ (แวววิมล เชาวลิตร, 2568)

ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาองค์กรและผู้เรียน ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 รวมถึงทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะสารสนเทศการสื่อสาร และเทคโนโลยีผู้บริหารต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลกในปัจจุบัน จึงต้องพัฒนาตนเองและเพิ่มทักษะใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต วางแผนการบริหารจัดการศึกษาให้ดีเพื่อขับเคลื่อนความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง (มณฑาทิพย์ นามนุ, 2561 อ่างโน นงคณัฐ วงศ์เหง้า และคณะ, 2568)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์บริบทของการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ศึกษาบทบาทและสมรรถนะที่ผู้บริหาร ตลอดจนการประยุกต์ใช้ระบบประกันคุณภาพและแนวทางพัฒนาผู้เรียน เพื่อบูรณาการเป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ มีโครงสร้างที่ชัดเจน ประกอบด้วยวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ การพัฒนาครู นวัตกรรมการเรียนรู้ ระบบประเมินผล และการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้ยังต้องมีกลยุทธ์ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ รวมทั้งการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังสามารถยกกรณีศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการสร้างนวัตกรรมซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทยและมาตรฐานสากล

แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายการบริหารงานวิชาการ

อภิวัฒน์ จันทรสม (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการในการบริหารงานทุกด้านและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นภายใน โรงเรียนโดยเป็นการเกี่ยวข้องกับครู นักเรียนและบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการในด้าน การปรับปรุงการเรียนการสอน หลักสูตรการประเมินผลการจัดการสอนกรณีพิเศษและ การติดตามการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรรวมทั้ง การดำเนินกิจการหรือการ ดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ ตามพันธกิจและเป้าหมายสถานศึกษา

สุกัญญา แซ่มซ้อย 2565 อ้างถึงใน ณพรพรรณ ชัยพรหม (2565) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ โดยครอบคลุมการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

อาลิตา กาญจนวราธร (2566) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการบริหารวิชาการควรเริ่มจากการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของสถานศึกษา โดยเน้นการทำงานเป็นทีมควบคู่กับการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมและสนับสนุนการทำงาน รวมถึงการริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานวิชาการ พร้อมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ การบริหารวิชาการควรยึดหลักการพัฒนาคุณภาพ การมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่า และความเป็นวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือกระบวนการบริหารและพัฒนากิจการศึกษากายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยครอบคลุมการวางแผนวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึงการนิเทศและติดตามการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือ การมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานของประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเป็นวิชาการ

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

อภิวัฒน์ จันทรสม (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง หัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่กำหนดขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพ

นุชเรศ คำติบุญ (2564:9) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารวิชาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพให้เป็นคนดีที่สมบูรณ์และมีคุณภาพตามที่คาดหวัง

ลักษณะประภา สุวรรณสมบัติ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเน้นความสำคัญของคุณภาพและประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้ พร้อมทั้งเสนอประเด็นหลักที่ควรให้ความสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับกระแสการศึกษาในศตวรรษที่ 21

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษา การบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องไม่เพียงมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ต้องครอบคลุมถึงกระบวนการทุกด้าน ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การสอน การประเมินผล การนิเทศไปจนถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยมีผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

แนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

1. ความหมายความเป็นเลิศ

ชุตินา จันทรประเสริฐและคณะ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า ความเป็นเลิศทางการศึกษาไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียวแต่เกิดจากการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของทุกภาคส่วนในองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้ตามมาตรฐานและเหนือกว่าการคาดหวัง

ปาสีวรรณ สิทธิการ 2557 อ้างถึงใน อารีย์ วีระเจริญ (2564: 28) ได้กล่าวไว้ว่า ความเป็นเลิศมี 3 อย่าง คือ อย่างแรก หมายถึง ความเป็นเลิศในด้านคุณภาพ เช่น มีคุณภาพดี มีระดับของความเด่นชัด อย่างที่สอง หมายถึง คุณภาพที่เป็นเลิศ หรือมีคุณค่าและอย่างที่สอง หมายถึง ความเด่นชัดหรือคุณภาพที่มี คุณค่า การแสดงถึงระดับคุณภาพที่สูงหรือสูงที่สุด คุณภาพหรือความเป็นเลิศ คำ 2 มีความหมายที่คล้ายกัน คือ การทำให้มีคุณลักษณะที่มีมาตรฐานสูงและมีผลสำเร็จเป็นที่น่าชื่นชมไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน สร้างความพึงพอใจในการยอมรับตามข้อกำหนด และเป็นประโยชน์ต่อ ผู้เกี่ยวข้อง

ปาวีณา ปล่องทอง และคณะ (2566) ได้กล่าวไว้ว่า ความเป็นเลิศของการบริหารสถานศึกษามุ่งจัดการงานทุกด้านด้วยมาตรฐานคุณภาพสูงสุด เพื่อสร้างผลงานที่โดดเด่นและเป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ การบริหารที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีระบบ และสามารถปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความเป็นเลิศหมายถึงการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพสูงสุดในทุกมิติขององค์กร โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถและปรับตัวได้ต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ เช่น ภาวะผู้นำ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการจัดการกระบวนการ เพื่อให้บรรลุทั้งคุณภาพและประสิทธิผลในระดับสูงสุด

2. การบริหารสู่ความเป็นเลิศ

จันทรผ่อง สมุทรผ่อง 2562 อ้างถึงใน อารีย์ วีระเจริญ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง สภาพลักษณะหรือการกระทำที่ทำให้งานมีคุณค่า สามารถเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นได้ เมื่อนำความหมายของคำว่า “การบริหาร” และ “ความเป็นเลิศ” มาบูรณาการกันอาจกล่าวได้ว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรโดยใช้ทั้งศาสตร์ทั้งศิลป์ในกระบวนการบริหาร ได้แก่ กระบวนการ วางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การควบคุม และการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

NIST 2008 อ้างถึงใน อารีย์ วีระเจริญ (2564) แนวคิดความเป็นเลิศของสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ กำหนดองค์ประกอบสำคัญ 7 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และรับผิดชอบต่อการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดผลและจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กร การบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดความสุขและศักยภาพสูงสุด การจัดการ

กระบวนการที่สร้างคุณค่าอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นความเป็นเลิศเกิดจากการเชื่อมโยงทุกมิติของการบริหารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพและความน่าเชื่อถือของสถานศึกษา

McKinsey 2010 อ้างถึงใน อารีย์ วีระเจริญ (2564) หลักการบริหารงานเพื่อความเป็นเลิศตามแนวคิด 7-S Framework ของ McKinsey ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ทุกองค์ประกอบภายในองค์กรเชื่อมโยงและสนับสนุนกันอย่างเหมาะสม องค์ประกอบทั้ง 7 แบ่งได้เป็นสองกลุ่มหลัก กลุ่มแรกคือส่วนที่จับต้องได้ นำมาประยุกต์ใช้หรือลอกเลียนแบบในเชิงปฏิบัติได้ ส่วนที่สองคือองค์ประกอบที่ไม่สามารถจับต้องได้ ได้แก่ ค่านิยมร่วม ทักษะการทำงานของบุคลากร และวัฒนธรรมองค์กร ในองค์กรการประยุกต์ใช้โมเดล 7S จึงต้องอาศัยการประสานความสอดคล้องของทั้งองค์ประกอบที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ นอกจากนี้การประยุกต์ใช้โมเดล 7S ช่วยให้องค์กรสามารถประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบภายใน ได้แก่ กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบการทำงาน ค่านิยมร่วม บุคลากร ทักษะ และการบริหารได้อย่างรอบด้าน

สรุปได้ว่า การบริหารเพื่อความเป็นเลิศคือการบูรณาการทุกองค์ประกอบให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมทั้งวิสัยทัศน์ วัฒนธรรมการเรียนรู้ ภาวะผู้นำ กลยุทธ์ บุคลากร กระบวนการ และผลลัพธ์ การบูรณาการกรอบแนวคิดด้านการจัดการที่หลากหลายจะช่วยให้องค์กรเข้าใจสถานการณ์ของตนเองได้อย่างรอบด้าน สามารถพัฒนาและปรับกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมจนนำไปสู่คุณภาพการจัดการที่สูงขึ้นและความเป็นเลิศ

บริบทของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการในปัจจุบันแตกต่างจากอดีตอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากสถานศึกษาต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ปัจจัยเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อแนวทางการจัดการศึกษาและยังเป็นตัวกำหนดมาตรฐานใหม่ของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและครูถูกปรับบทบาทให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้ออกแบบการเรียนรู้มากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดฝ่ายเดียว ผู้เรียนถูกส่งเสริมให้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง

อย่างไรก็ตาม บริบททางสังคมและการเมืองมีผลต่อการจัดการศึกษาโดยตรง เช่นนโยบายการปฏิรูปการศึกษากำหนดมาตรฐานคุณภาพและระบบการประเมินผล ที่สถานศึกษาจำเป็นต้องปฏิบัติตามเพื่อรักษามาตรฐานและความน่าเชื่อถือ ผู้บริหารจึงต้องมีความสามารถในการตีความและปรับใช้นโยบายอย่างเหมาะสมกับสภาพจริงของโรงเรียน (นุชเรศ คำดีบุญ, 2564) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ผู้บริหารต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนส่งเสริมทั้งความรู้ คุณธรรม และค่านิยมทางสังคมที่เหมาะสมการบริหารงานวิชาการจึงไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ยังรวมถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองที่ดีที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2563)

จะเห็นได้ว่าบริบทของการบริหารงานวิชาการในยุคนี้เน้นการเชื่อมโยงหลายมิติ ตั้งแต่การใช้เทคโนโลยี การปรับตัวต่อสังคมแห่งการเรียนรู้ การตีความนโยบาย และการจัดการกับความหลากหลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ

บทบาทของผู้บริหารที่ต้องก้าวไปสู่การเป็นผู้นำเชิงวิชาการที่มุ่งยกระดับการเรียนรู้ในทุกด้าน โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ผู้บริหารจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาหนึ่งในบทบาทสำคัญของผู้บริหารคือการกำหนดนโยบายและทิศทางด้านวิชาการ ซึ่งต้องสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ มาตรฐานคุณภาพ

การศึกษาผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบสนับสนุนและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและนักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวัง (นุชเรศ คำดีบุญ, 2564)

นอกจากนี้ ผู้บริหารยังต้องมีบทบาทในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องอาศัยความเข้าใจทั้งด้านมาตรฐานการศึกษาและบริบทของผู้เรียน ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรและการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับการจัดการเรียนรู้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและสร้างความน่าสนใจให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวโน้มการศึกษายุคใหม่ ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและทักษะดิจิทัลควบคู่ไปกับความรู้เชิงวิชาการ (ลักษณะประภาสุวรรณสมบัติ, 2565)

อีกบทบาทที่มีความสำคัญคือ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทางวิชาการ การนิเทศการสอนที่ต่อเนื่องและมีคุณภาพจากผู้บริหารช่วยส่งเสริมให้ครูพัฒนาการสอนและสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นแก่ผู้เรียน ผู้บริหารจึงควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผนการนิเทศ การเก็บข้อมูล ไปจนถึงการสะท้อนผล และปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (เบญจวรรณ กลีผล, 2565) บทบาทด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ก็มีความสำคัญกล่าวคือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านการจัดอบรม การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้บริหารที่สนับสนุนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งผลดีต่อทั้งครูและนักเรียน และช่วยให้โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (อภิวัดน์ จันทรสม, 2563) บทบาทด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารยังมีหน้าที่สำคัญในการจัดทำระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการเรียนการสอน โดยต้องนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และใช้ปรับปรุงหลักสูตรหรือกระบวนการเรียนรู้ต่อไป การนำข้อมูลจากระบบประกันคุณภาพมาใช้พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่าง มีนัยสำคัญ(อิตินัดดา สิงห์แก้ว, 2562) บทบาทของผู้บริหารยังครอบคลุมถึงการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เนื่องจากการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากโรงเรียน เพียงลำพัง การมีส่วนร่วมของชุมชนจะช่วยเสริมพลังให้กับโรงเรียน ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ และการสนับสนุนทางสังคม ผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการจะช่วยสร้างความเข้าใจที่ดีและทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2563)

โดยสรุป บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการครอบคลุมทั้งการกำหนดนโยบายและทิศทาง การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการสอน การพัฒนาครู การประกันคุณภาพ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเป็นทั้งนักวางแผน นักพัฒนา ผู้นำเชิงวิชาการ และนักสร้างแรงบันดาลใจ ที่สามารถทำให้สถานศึกษาเดินหน้าสู่ความเป็นเลิศและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง

ความเป็นเลิศทางวิชาการกับการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

องค์ประกอบสำคัญของการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียนเกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและต่อเนื่อง โดยครูร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และนำข้อมูลจริงของผู้เรียนมาใช้ในการวิเคราะห์และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพการเรียนรู้ที่โดดเด่นอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน (ชลกร เจริญผล และ อุบลวรรณ ส่งเสริม, 2568)

การยกระดับคุณภาพผู้เรียนยังต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เน้นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สื่อสาร ทำงานร่วมกัน และทักษะดิจิทัล ครูที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการและบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนจะมีความสามารถในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น ความเป็นเลิศทางวิชาการคือแนวทางที่เชื่อมโยงทุกองค์ประกอบของระบบการศึกษาเข้าด้วยกัน ตั้งแต่ผู้นำ ครู หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การประเมินผล ไปจนถึงการใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศจึงไม่เพียงสร้างผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่ยังสร้างผู้เรียนที่มีทักษะและคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 อันเป็นการยกระดับคุณภาพผู้เรียนทั้งในระดับปัจเจกและระดับระบบการศึกษาโดยรวม

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ดังนั้น การสร้างรูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และบูรณาการทุกองค์ประกอบของการจัดการศึกษาให้ทำงานสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องทำอย่างบูรณาการและเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบทางวิชาการเข้าด้วยกัน ได้แก่ การวางแผนวิสัยทัศน์ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศ การประเมินผล ระบบประกันคุณภาพ และภาวะผู้นำเชิง

วิชาการความเป็นเลิศเข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องและต่อเนื่อง หากสามารถดำเนินการได้ครบถ้วน โรงเรียนก็จะสามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหาร ในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลพบว่าได้ข้อสรุปที่เกิดเป็นตารางสังเคราะห์ดังต่อไปนี้ตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหาร ในศตวรรษที่ 21

ที่	นักวิชาการ การบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศของผู้บริหาร ในศตวรรษที่ 21	ชุดมา จันทน์ประเสริฐและคณะ (2564)	ปวีณา ปอ่องทองและคณะ (2567)	ปิยพันธ์ ศิริรักษาและคณะ (2563)	นริศรา จันทะศักดิ์ และภาณุจันต์ เรืองมนตรี(2568)	อมลธดา พุทธิรัตน์(2561)	อารีย์ วีระเจริญ (2564)	เจริญพร คำจารย์ (2558)	อภิขญา สังกะคำ (2564)	กันตฤณี การตีและวัชรภัทร เดชะวัฒนศิริดำรง (2565)	ชนิตา ปากหวานและสุธรรม ธรรมทัศน์านนท์(2565)	ความดี	องค์ประกอบที่คัดสรร
1	การวางแผนด้านวิชาการ	✓		✓		✓	✓	✓			✓	6	✓
2	การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	✓
3	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		8	✓
4	การวัดผลและประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	8	✓
5	การนิเทศการจัดการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			7	✓
6	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน	✓	✓		✓	✓		✓	✓			6	✓
7	การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	✓	✓			✓		✓	✓			5	
8	การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้					✓		✓	✓	✓		4	
9	การมีส่วนร่วม						✓	✓		✓		3	
10	ภาวะผู้นำทางวิชาการ					✓	✓	✓			✓	4	
11	กระบวนการบริหารงานวิชาการ					✓	✓				✓	3	
12	การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ					✓		✓				2	
13	การพัฒนาบุคลากร						✓				✓	2	
14	การมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน			✓			✓	✓			✓	4	
15	การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน				✓	✓		✓	✓			4	

รวม	7	6	6	6	12	7	13	8	4	7	-	6
-----	---	---	---	---	----	---	----	---	---	---	---	---

จากตาราง 1 ผู้เขียนได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรต้น ตัวแปรตามและบริบท จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 เรื่อง จากนั้นผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป หรือตั้งแต่ร้อยละ 60 ของความถี่ทั้งหมดและได้คัดสรรองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ได้จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนด้านวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา 4) การนิเทศการจัดการศึกษา 5) การวัดผลและประเมินผล 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน

องค์ความรู้ใหม่

ผู้เขียนได้พบองค์ความรู้โดยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้องค์ประกอบเป็นรูปแบบ (Model) การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โดย ACLEMI โมเดล มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่

A: Academic Planning (การวางแผนด้านวิชาการ) ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงานทางวิชาการ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นระบบและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

C: Curriculum Development (การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา) ผู้บริหารร่วมออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบูรณาการทักษะแห่งอนาคต

L: Learning Process Management (การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

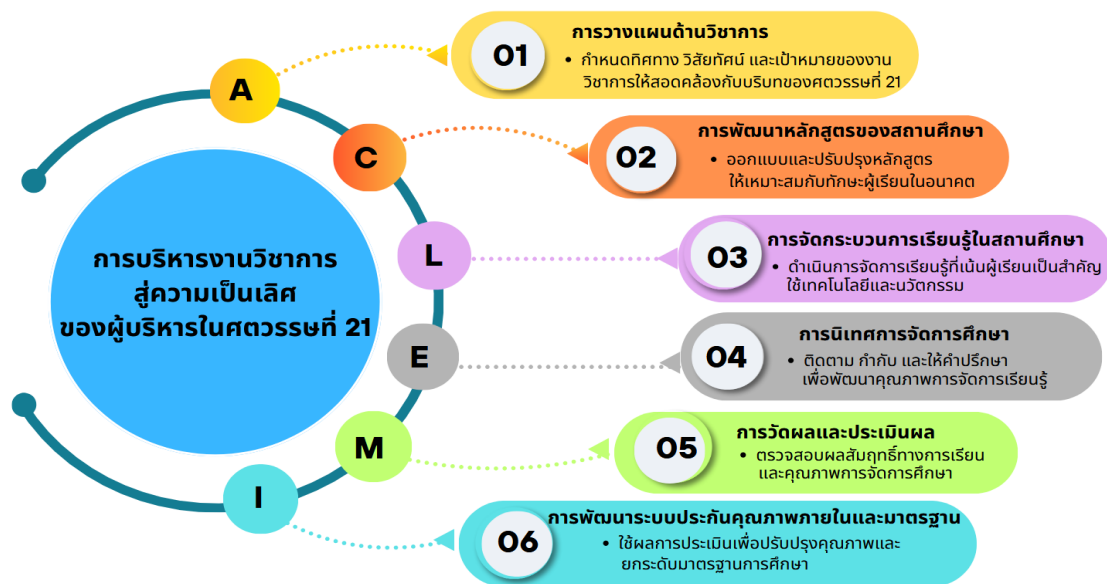
E: Educational Supervision (การนิเทศการจัดการศึกษา) ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง

M: Measurement and Evaluation (การวัดผลและประเมินผล) ผู้บริหารร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนา

I: Internal Quality Assurance and Standards Development (การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน) ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้เข้มแข็ง เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กระบวนการบริหารเชิงระบบที่เริ่มจากการวางแผน พัฒนา จัดการนิเทศ ประเมินผล และประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาและสร้างคุณภาพผู้เรียน โมเดลการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ACLEMI โมเดล ตามลำดับขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

ACLEMI โมเดล

ภาพ 1 : โมเดลการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21
(ที่มา: ทิพวรรณ จันทร์ลาภ, 2568)

สรุป

จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องทำอย่างบูรณาการและเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบทางวิชาการเข้าด้วยกัน ได้แก่ การวางแผน วิสัยทัศน์ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศ การประเมินผล ระบบประกันคุณภาพ และภาวะผู้นำเชิงวิชาการความเป็นเลิศไม่ได้เกิดจากการพัฒนาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่เกิดจากการทำงานร่วมกันของทุกมิติ ทั้งกลยุทธ์ บุคลากร กระบวนการ และผลลัพธ์ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ให้สูงขึ้นผู้บริหารควรส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ใช้ข้อมูลจริงในการตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพื่อให้การบริหารงานวิชาการตอบโจทย์ความต้องการของสังคมต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กันตวุฒิ การดี. (2565). แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เจริญพร คำจารย์. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ชนิดา ปากหวาน. (2565). *การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาสารคาม.*
- ชุติมา จันทรประเสริฐ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา และ สุขุม มูลเมือง. (2021). รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(4), 143-156.
- ชลกร เจริญผล และ อุบลวรรณ ส่งเสริม .(2568). แนวทางการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เสริมสร้างสมรรถนะการออกแบบการเรียนรู้ ด้วยการคิดเชิงออกแบบของครู. *วารสารการวัดผล การศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา*, 42(111), 41-55.
- ณพรพรรณ ชัยพรหม. (2565). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร. [การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ธิดา นันทา สิงห์แก้ว. (2562). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรPDCA . กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*
- นารี ปราณนาม. (2566). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- นริศรา จันทะคัด และกาญจน์ เรืองมนตรี(2568). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 5(2) 111-126.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- นงคณัฐ วงศ์เห้ง้า ปัญญาวุฒิ ศรีสม อลิสา หล่อสมบูรณ์ และ สิริณธร สินจินดาวงศ์. (2567). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 8(3), 225-240.
- ปิยพันธ์ ศิริรักษ์, ประจิตร มหาหิง, และ สักวาลย์ เพ็ญยุระ. (2563). การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 7(2), 483-497.
- เบญจวรรณ กลีผล. (2565). *การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. [การค้นคว้าอิสระ ศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*

- ปาวิณา ปล่องทอง, ทรงยศ แก้วมงคล, และ สมนึก การ์ิเวท. (2566). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 17(55), 483-497.
- พิกุล นามสูง. (2565). การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการบริหาร การศึกษา*, 1(2), 30-43.
- ลักษณะประภา สุวรรณสมบัติ. (2565). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ สถานศึกษาในรูปแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- แวววิมล เชาวลิท.(2568).การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4. *วารสารนวัตกรรมการ วิจัยเพื่อสังคม*, 1(3), 54-70.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2563). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- อภิขญา สังกะคำ. (2564). *แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- อภิวัฒน์ จันทรสม. (2563). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคามโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- อมลรดา พุทธินันท์.(2561). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาลิตา กาญจน์วราธร. (2566). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในฐานวิถีชีวิตใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- อารีย์ วีระเจริญ. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของ ผู้เรียน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2.*
- National Institute of Standards and Technology. (2008). *Baldrige national quality program education criteria for performance excellence. Gaithersburg, MD: Author.*